

за обучение и квалификация на безработните, голяма част от хората без работа преодоляват състоянието си на апатия и се регистрират в бюрата по труда. В определени моменти на наблюдение това обстоятелство рязко може да понижи или повиши равнището на безработица. Интензивността на промените в двете групи нараства през годините. Очевидно проблемът с населението без работа (по една или друга причина) през последните десет години е един от основните генератори на социално напрежение.

ПЕРСПЕКТИВИ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ ПРОГРАМИ Демографските изследвания недвусмислено показват, че населението на света прогресивно застарява. Прогнозите в това отношение са особено тревожни. Икономистите са изчислили, че днешните социални програми за възрастните в Западна Европа към 2030 г. ще представляват 50% от БВП. В посткомунистическите страни този проблем ще бъде още по-тежък. Конкретно за България в края на последните пет години оценките за съотношението между населението в нетрудоспособна възраст към населението от 15 до 64 години е около 1 : 2.1, а съотношението между заети и незаети 1 : 1.6. Може да се допълни, че в момента за всяка пенсия работят, за да я осигурят, приблизително 1.8 души, като се има предвид високото равнище на безработица - около 16-18%.

В бъдеще при разработването на социални програми все по-остро ще бъде поставян въпросът за кого държавата ще харчи повече - за младите или за старите.

Механизмите за социална защита в България помагат на много домакинства да преодолеят рисковете на бедността и ниските доходи. Помощите за безработица, пенсиите и програмите за социални помощи са важен източник на доходи за много хора. Независимо от положителните промени, след 1997 г. има индикации за намаляване на благосъстоянието и промени в стандарта на живот. Сред най-неотложните предизвикателства за България е решаването на проблема с безработицата.

Традиционните активни мерки за поддържане на заетостта, за ограничаване или трансформиране на безработицата имат предназначението: първо, да стимулират разкриването или запазването на съществуващите работни места, и второ, да стимулират активността на трудоспособните лица в адаптирането им към изискванията на пазара на труда чрез повишаване на квалификацията, през преквалификация и професионална мобилност. Към мерките на пасивната политика на пазара на труда се отнасят: осигуряването и подпомагането на безработните, системите за гъвкаво или по-ранно пенсиониране, създаването на условия за работа на непълен работен ден и др. Като цяло политиката за поддържане на заетостта и ограничаване на безработицата следва и прилага утвърдени механизми на развитите страни с